

ارزیابی برخی خصوصیات کمی و کیفی میوه و درخت در تعدادی از نتاج حاصل از تلاقی ارقام سیب رد اسپار در گلاب کهنز

روح‌اله علی^۱، ذبیح‌اله زمانی^{۲*}، محمدرضا فتاحی مقدم^۳، علی قرقانی^۴ و اسماعیل فلاحی^۵

۱ و ۲. دانشجوی سابق کارشناسی ارشد، استاد و دانشیار، پردیس کشاورزی و منابع طبیعی، دانشگاه تهران، کرج

۴. استادیار، دانشکده کشاورزی، دانشگاه شیراز

۵. استاد، دانشکده علوم کشاورزی و زیستی، دانشگاه آیداهو، امریکا

(تاریخ دریافت: ۱۳۹۲/۶/۱ - تاریخ تصویب: ۱۳۹۳/۱/۳۰)

چکیده

افزایش بازارپسندی محصول و معرفی ارقام جدید برای مصارف تازه‌خوری از اهداف مهم اصلاح درختان سیب در دنیاست. در این مطالعه برخی خصوصیات کمی و کیفی در تعدادی از نتاج حاصل از تلاقی دو رقم سیب رد اسپار و گلاب کهنز بررسی شد. تعداد ۱۹ صفت شامل صفات میوه (سفتی، وزن میوه و...) و درخت (محیط تنه، زمان گل‌دهی، و...) طی سال‌های ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱ ارزیابی شدند. همبستگی‌های مثبت و منفی معنادار بین برخی صفات مهم چون وزن میوه، قطر میوه، طول میوه، نسبت قند به اسید، اسید قابل تیتراسیون، اسیدیته (pH)، زمان گل‌دهی، زمان رسیدن و زمان ریزش برگ‌ها مشاهده شد. برخی صفات از جمله زمان ریزش برگ‌ها، رنگ میوه، زمان گل‌دهی، اسید قابل تیتراسیون، رشد سالیانه شاخساره‌ها، نسبت قند به اسید و وزن میوه ضریب تغییرات بالایی داشتند. درحالی‌که صفاتی از جمله نسبت طول به قطر، مواد جامد محلول، قطر میوه، pH عصاره میوه و زمان رسیدن ضریب تغییرات پایینی داشتند. به‌طورکلی، بیشتر ژنوتیپ‌های ارزیابی‌شده از نظر زمان رسیدن زودرس تا میان‌رس بودند. طی این بررسی تعدادی ژنوتیپ زودرس با محصول کمی و کیفی مناسب مشخص شدند.

واژه‌های کلیدی: اسید قابل تیتراسیون، اصلاح، بازارپسندی، زمان گل‌دهی، زودرسی.

مقدمه

سیب است (Janick *et al.*, 1996). در کنار این اهداف، اصلاح و انتخاب ارقام زودرس و یا دیررس که خارج از فصل معمول به بازار بیابند، نیز حائز اهمیت هستند. برای به‌نژادی ارقام زودرس که کیفیت خوب نیز داشته باشند، معمولاً باید از تلاقی ارقام زودرس با ارقام میان‌رس تا دیررس که کیفیت خوب و بازارپسند داشته باشد، استفاده شود (Janick *et al.*, 1996). روش‌های کلاسیک ارزیابی‌های مورفولوژیکی در جمعیت‌های مطالعه‌شده، عمدتاً مبتنی بر خصوصیات ظاهری بوده است که طی آن گیاهان بررسی‌شده بر مبنای یک سری

اصلاح درختان سیب به دلیل هتروزیگوت بودن، تعداد کروموزم زیاد و دوره نونهالی طولانی با مشکلاتی روبه‌روست، با این حال اهمیت فراوان سیب به‌منزله یک محصول تجاری و باارزش سبب شده است که پژوهش‌های در زمینه اصلاح و تولید ارقام جدید برای این محصول در رأس برنامه‌های پژوهشی علوم باغبانی در سراسر دنیا باشد (Hemmat *et al.*, 1994). افزایش بازارپسندی محصول و تولید ارقام جدید برای مصارف تازه‌خوری یا تبدیلی، از اهداف مهم در اصلاح درختان